

налагоджує контакт, а вузькопрофесійне мовлення наближається до усного, стає природним і зрозумілим.

Ми маємо зробити акцент: *«... коли ми хочемо розтлумачити свою думку інішому, мимоволі будемо фразу з цілковитою природністю, вносячи в неї живі, промовисті інтонації»* (2, с. 27-28), тобто спрацьовує тактика *ентронії*. Як приклад, лікар М. Угрин говорить про лікарське самоврядування й самоконтроль у дії – «електронна картка бійця» (у русі лікарі, військові), велика база даних, до якої є доступ 24 год. на добу; автономний високоспеціалізований лікувально-діагностичний стоматологічний комплекс у зоні бойових дій; потужний адмінресурс – Асоціація стоматологів силових структур, що об'єднує 18 громадських організацій. Тому цілком зрозумілим є перехід від формули «Все краще для фронту!» до «Краще – для кращих!» Це системне волонтерство, благодійні фонди мають підтримку громади через потужний *антропоцентризм* – *людина є найвищою цінністю*, волонтерів-фахівців І. Ященка, В. Стефаніва, А. Похла, В. Мезенцева, М. Дацко. Висновок: *ентронія* є цілком доцільна.

Література

1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник. К.: ВЦ «Академія», 2004. 344 с.
2. Селігей П.О. Розмовні елементи в науковому мовленні: випадковість чи закономірність. Мовознавство. 2016. №1(286). С. 23-30.
3. Харченко О. Корона «Дня» – за системне волонтерство. День. № 238-239, п'ятниця-субота 27-28 грудня 2019. С. 14-15.

Анна Ігорівна Березова – курсант I курсу Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: Валентина Анатоліївна Василенко – професор кафедри гуманітарних дисциплін Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат філологічних наук, доцент

СУРЖИК – ПРОБЛЕМА ЧИ СУЧАСНА МОВА

В Україні правильну, літературну українську мову ми чуємо з уст письменників, учених-філологів, артистів тощо. Громадяни України, що не володіють українською літературною мовою, вживають російські слова, вважаючи при цьому, що це її літературні форми. Саме в цьому полягає основна проблема, яку несе суржик у мовно-суспільний простір українців.

Нами було проведено анонімне опитування серед курсантів Сумської філії ХНУВС:

Результати опитування виявили, що 29 із 50 курсантів наголошують, що в їхніх родинях використовується суржик. Троє зазначили, що спілкуються виключно літературною мовою, 12 – послуговуються російською мовою, 6 – виявилися білінгвами, тобто здатні оперувати двома мовами.

Протягом дня в одній із соціальних мереж тривало опитування серед курсантів, темою якого було питання «Якою мовою ти розмовляєш?».

Було запропоновано три варіанти відповіді:

- українською мовою;
- російською мовою;
- суржилом.

До опитування долучилась 71 особа.

Із них вибрали:

- українську – 6 осіб, що становить 8% опитаних;
- російську – 23 особи, що становить 32% опитаних;
- суржик – 42 особи, що становить 59% опитаних;

Результати опитування свідчать, що більше половини опитаних користуються в побуті суржилом. Це може призвести до занепаду української мови, зникнення її не лише з уст курсантів нашого навчального закладу, а й узагалі з активної лексики курсантів.

Можна стверджувати, що спілкуватися літературною мовою набагато важче, аніж тим сленгом, який постійно чуєш у навколишньому лінгвістичному оточенні. Тому вибір людини в питанні «чиста мова чи суржик?» залежить насамперед від культури самої людини. І лише тоді, коли людина сама захоче користуватися вишуканою мовою, вона прагнутиме говорити літературно й уникатиме суржику.

Такі люди знають літературну українську мову. Але з телефірів ми весь час чуємо російську мову. Те саме діється і в пресі – там переважно російська мова. А вплив, тиск мас-медіа на публіку абсолютно невичерпний. Таке ж саме становище в шоу-бізнесі.

Особливо це стосується учителів і наставників, тобто людей, які вчать і виховують дітей. Діти, які вивчають «рідну мову» у школі, все ж таки не сприймають її як власне рідну. Вона може бути дуже близькою до тієї, якою вони послуговуються у дворі чи в сім'ї, але вона все-таки не є для них засобом повсякденного спілкування.

Суржик потребує ґрунтовного вивчення у трьох аспектах – лінгвістичному, психологічному і соціальному. Одним із головних практичних завдань таких досліджень має стати створення навчальних методик, здатних заблокувати розростання й вплив цього хворобливого явища, що загрожує українській мові внутрішньою руйнацією усіх її рівнів.

На жаль, бракує фахових знань у галузі обговорюваних лінгвістичних проблем. Суржик вважають – і це зафіксовано вже й у словниках – «нечистою», «зіпсованою» мовою. Вважається, що суржиком говорить людина, яка не володіє мовами «чистими», тобто літературними, нормованими – російською, українською або принаймні володіє лише однією з них, а замість іншої послуговується суржиком.

У масовій свідомості сформовано стереотипне уявлення, що, мовляв, «колись усі українці розмовляли чистісінькою українською мовою, але потім внаслідок русифікації стали балакати суржиком. Це, ясна річ, міф».

Підсумовуючи, слід сказати, що проблема суржикі подібна до проблем екології: вона є значно ширшою і більшою, ніж здається на перший погляд. І суржик стає нормою з раннього віку, людина продовжує жити з цим, не помічаючи проблеми та її наслідків, про що свідчать результати проведеного нами опитування. Отже, мовлення великої частини українців позбавлене грамотності, оскільки використання суржикі – це не літературний варіант мови, що порушує літературні норми та негативно впливає на соціум, мовлення та мислення людини (особливо в дитячому віці). Варіанти вирішення проблеми вбачаємо у такому: приділення уваги держави цьому питанню (запровадження курсів, гуртків, розмовних клубів (для російськомовних міст); очищення мови держслужбовців, журналістів, працівників освіти від суржикі; заборона використання суржикі в мовленні серіалів та гумористичних телепередач (радіопередач); пропагування використання української мови як державної з акцентом на використання не суржикі, а лише літературного варіанту мови; створення проєктів боротьби із суржиком серед молоді (школярі, студенти) та в мережі Інтернет; створення умов допомоги для боротьби із суржиком при кафедрах української мови.

Oleksandra Bila – *first-year student of Kharkiv National University of Internal Affairs, Sumy branch*
Scientific adviser: Zoriana Mokhoniok – senior lecturer at the Department of Humanities, Sumy branch of Kharkiv National University of Internal Affairs

INTERCONNECTION OF THE THEORY OF INTERLINGUAL COMMUNICATION AND JURISPRUDENCE

For an effective development of the means and mechanisms of interlingual communication, the law yersould expertise not only in the theory of speech communication, but, first of all, in the basics of linguistics. That is why the author considers it appropriate to uncover the interconnection